

שימוש בכלים מחוללי תוכן המבוססים על בינה מלאכותית (AI-Generative Tools): אופקים חדשים, סיכונים חדשים

עדכוני לקוחות

נראה שבימים אלה, בכל מקום שמסתכלים צץ לו כלי חדש מבוסס בינה מלאכותית שעושה משהו שעד לא מזמן חשבנו שהוא בלתי אפשרי. עם התפתחות [תחום הבינה המלאכותית](#), הדומיננטיות של האינטרנט בחיי היום יום והתלות הגוברת שלנו בטכנולוגיות חדשות ונכונותנו לאמצן הובילו לפיתוח של אלגוריתמים חדשים בעלי יכולות חיזוי ומודלים אחרים המבוססים על למידת מכונה.

הפיתוח המעניין והבולט ביותר בתחום הבינה המלאכותית בתקופה האחרונה הוא כלים מחוללי תוכן המבוססים על בינה מלאכותית. אלו כלי בינה מלאכותית שעוזרים לייצר תוכן. חלקם נועדו לייצור אומנות חזותית (למשל Stable Diffusion או Midjourney) בעוד שאחרים יכולים לייצור תוכן כתוב (למשל ChatGPT) או קוד מחשב (למשל Copilot). מחוללי תוכן הם כבר לא רק חידוש אלא הופכים יותר ויותר לכלים שעסקים משתמשים בהם כדי לייצר ולהציע מוצרים ושירותים.

כמו כל טכנולוגיה חדשה ופורצות דרך, הנגישות והפופולריות הנוכחית של מחוללי התוכן יוצרות פוטנציאל עצום אך גם סוגים חדשים של סיכונים משפטיים ומותרות שאלות משפטיות רבות ללא מענה. רוב הסיכונים המשפטיים הללו לא קלים לגידור לנוכח העובדה שנכון להיום עדיין לא קיימת תשתית חוקית מתאימה המגדירה מה מותר ומה אסור לעשות בשימוש במחוללי תוכן. זו עובדה ידועה שהחוק מפגר מאחורי הטכנולוגיה. אמירה זו נכונה במיוחד ביחס לטכנולוגיות פורצות דרך כגון מחוללי התוכן, אותם המחוקקים לא יכלו אפילו לדמיין כאשר חוקקו את החוקים והתקנות הקיימים כיום. המשמעות היא שכאשר עסקים משתמשים במחוללי תוכן הם נכנסים לטריטוריה משפטית לא ידועה המחייבת אותם לנווט ולנהל סיכונים משפטיים שאולי הם לא שקלו כלל בעבר ובתוך תוואי רגולטורי שלא קיים בפועל (לפחות לא באופן מלא). ראוי לציין כי בעוד המחוקקים עדיין מתלבטים כיצד להגיב, בתי המשפט כבר נקראים לפעולה – יש כבר כמה תיקי ליטיגציה תלויים ועומדים ביחס להיבטים משפטיים מסוימים של מחוללי התוכן. לא לחינם קראה מירה מוראטי, ה-CTO של OpenAI (החברה שפיתחה את ChatGPT) לממשלות ולרשויות רגולטוריות להסדיר את התחום.

בעוד ששינויים במסגרת החוקית בתחום הקניין הרוחני יהיו נחוצים ואכן צפויים על-מנת לתת מענה להתפתחות המהירה של טכנולוגיות בינה מלאכותית, השימוש הנפוץ במחוללי תוכן, שהפך למציאות כמעט בן לילה, מציב סט חדש לגמרי של אתגרים ביחס ליצירות שנוצרו באמצעות מחוללים אלה. השימוש במחוללי תוכן מעלה שאלות וסוגיות שונות, כגון: האם יצירות שנוצרו תוך שימוש במחוללי תוכן ראויות בכלל להגנת קניין רוחני, מי הבעלים של יצירות אלו, האם יצירתן אינה פוגעת בזכויות של צדדים שלישיים (כולל צדדים שלישיים שתכנים שלהם שימשו לאימון מחוללי התוכן או כאלה שלכלי מחולל התוכן יש גישה אליהם והוא יכול להשתמש בהם כבסיס ליצירת תוכן חדש), והאם השימוש במחוללי תוכן עלול להוביל לחשיפה לא מכוונת ולא רצויה של מידע סודי ולאבדן זכויות קניין רוחני.

לפניכם מדריך מעשי המספק סיכום קצר של הסיכונים המשפטיים העיקריים שאנו מזהים כיום בשימוש במחוללי תוכן

ומפרט כיצד עסקים צריכים לטפל בסיכונים אלה:

1. לפני השימוש במחוללי תוכן, יש לעיין בקפידה בתנאי השימוש ובמדיניות ביחס לזכויות קניין רוחני של הכלי מחולל התוכן בו מתכוונים לעשות שימוש. בסופו של יום, מחולל תוכן הוא תוכנה והשימוש בו כפוף לתנאים משפטיים מסוימים. הבנת התנאים החוזיים התקפים היא הצעד הראשון כדי להבין האם התוכן שנוצר על ידי מחולל תוכן או שנעשה בו שימוש על ידי מחולל תוכן יהיה נקי מכל תביעה שהיא מצד מי שמעמיד לרשותנו את מחולל התוכן, וגם להבין אילו סוגי מצגים, בטחונות ושיפוי מספק לנו מי שעומד מאחורי מחולל התוכן ומהי מידת ההגנה המשפטית שהוא נותן למשתמשים שלו. תנאי השימוש או השירות צריכים להכיל – לכל הפחות – התחייבות לשיפוי בגין הפרות זכויות קניין רוחני של צדדים שלישיים הנובעות מהשימוש במחוללי תוכן אלה.
 2. עסקים צריכים לקחת בחשבון שהיכולת שלהם לתבוע בעלות על כל דבר שנוצר באמצעות מחוללי תוכן עלולה להיות מוטלת בספק. האמור לא מוגבל לסיכון של תביעות הפרה על-ידי צד שלישי, אלא עלול גם לגרום לכך שהעסק המשתמש בכלי מחולל תוכן לא יוכל לתבוע זכויות יוצרים על היצירות שנוצרו תוך שימוש במחוללי תוכן. בנוסף לעובדה שהשימוש במחוללי תוכן מעלה את השאלה מי באמת הבעלים של התוכן שנוצר (גם אם תנאי השימוש קובעים שהזכויות הן של המשתמש, זה עשוי להיות ויתור מצד מי שמעמיד לרשותנו את מחולל התוכן שאינו מכסה תביעות של צד שלישי כלשהו), ייתכן שתוכן שנוצר על ידי מחוללי תוכן לא יזכה כלל להגנת קניין רוחני – מכיוון שרוב חוקי הקניין הרוחני נוצרו מתוך מחשבה על ממציא או יוצר אנושי ולא בהכרח יקנו הגנה כלשהי היכן שלא היה ממציא או יוצר אנושי.^[1]
 3. נקודה נוספת שיש לקחת בחשבון היא שהשימוש במחולל תוכן עלול להוביל לכך שהתוכן שנוצר יהיה כפוף לתנאי רישיונות צד שלישי שהעסק המשתמש בכלי לא התכוון להיות כפוף אליהם. זה עלול להיות בעייתי במיוחד כאשר רישיונות אלה הם רישיונות "copyleft" שעלולים לפתוח דלת להשלכות משפטיות בלתי רצויות (כגון התחייבויות לשיתוף קוד מחשב עם הציבור הרחב בחינם). לכן חשוב להפעיל כלי ניתוח בקוד פתוח לפני השימוש בכל קוד מחשב שנוצר על ידי מחולל תוכן מבוסס בינה מלאכותית.
 4. עסקים המשתמשים במחוללי תוכן כחלק מהמוצר או השירות שלהם צריכים לשקול לחשוף בפני לקוחות העובדה שהמוצר או השירות שלהם כולל כלי מחולל תוכן, ולפרט במפורש או לכלול הודעת פטור מאחריות בנושאים הקשורים לבעלות ואחריות על חשיפות קניין רוחני בהסכמים עם לקוחות.
 5. כמו כן מומלץ לחברות לסקור ולעדכן את המדיניות הפנימית שלהן כדי להבהיר כי יש להימנע מכל פעולה של הזנת מידע סודי בצורה של הנחיות למחוללי תוכן.^[2]
 6. ישנה אי-וודאות מסוימת לגבי השימוש בחומרים המוגנים בזכויות יוצרים כדי "לאמן" כלי מחולל תוכן, במיוחד כאשר חלקים מחומרים אלה עלולים בסופו של דבר להיכלל (שלא במתכוון) בתוכן שנוצר על ידי הכלי מחולל התוכן.^[3] עובדה זו צריכה להילקח בחשבון הן על-ידי חברות המפתחות מחוללי תוכן והן על ידי עסקים המשתמשים בכלים אלה.
 7. עסקים המעסיקים קבלנים וספקי שירות חיצוניים, במיוחד בתחומים הנוגעים לתוכן אומנותי (למשל עיצוב גרפי, פרסום, כתיבת תוכן וכו'), צריכים להיות מודעים לאפשרות שהקבלנים וספקי השירותים שלהם עושים שימוש בכלים מחוללי תוכן ולהיות מודעים לסיכונים הכרוכים בכך.
 8. מומלץ לכל העסקים, ללא קשר לענף, לספק הדרכה מתאימה לעובדים כדי ליצור מודעות לסיכונים הכרוכים בעבודה עם מחוללי תוכן ולבסס בהתאם מדיניות פנימית מתאימה.
- הנקודות למעלה נועדו אך ורק לשמש כהדרכה מעשית ראשונית ביחס לחלק מהסיכונים הכרוכים בשימוש בכלים מחוללי התוכן המוכרים כיום. מכיוון שתחום זה עדיין מתפתח, תובנות חדשות כמו גם בעיות ושאלות חדשות, יופיעו בעתיד. אנו ממשיכים לעקוב אחר ההתפתחויות בתחום משפטי חדש ומתפתח זה.

ככל שאתם זקוקים לייעוץ ספציפי בתחום זה, אנא אל תהססו לפנות אלינו.

[1] משרד זכויות היוצרים האמריקאי (UCO) פרסם הצהרת מדיניות במרץ 2023 החוזרת על דרישת חוק זכויות היוצרים לפיה יהיה יוצר אנושי כדי שאפשר יהיה לרשום יצירות כמוגנות בזכויות יוצרים. ההצהרה קובעת שכאשר טכנולוגיית הבינה המלאכותית קובעת את רכיבי ההבעה של המוצר, החומרים שנוצרו אינם ממלאים את הדרישה למחבר אנושי. ה-UCO הבהיר כי יצירות מסוימות המכילות חומרים שנוצרו על ידי בינה מלאכותית עשויות להכיל מספיק חומר של מחבר אנושי כדי לזכות בהגנת זכויות יוצרים.

[2] דוגמה אחת לסיכון כזה הוא המקרה של חברת סמסונג שלאחר שגילתה כי עובדים בחברה חשפו מידע סודי באמצעות ChatGPT אסרה את השימוש ב-ChatGPT והגבילה את הנגישות של העובדים לכלים מחוללי תוכן. [https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-05-02/samsung-bans-chatgpt-and-other-generative-ai-use-by-staff-after-leak?](https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-05-02/samsung-bans-chatgpt-and-other-generative-ai-use-by-staff-after-leak?utm_source=website&utm_medium=share&utm_campaign=copy)

[3] בעוד שהשימוש בחומרים המוגנים בזכויות יוצרים מותר ככל הנראה לפי דוקטרינת "השימוש ההוגן", עדיין קיים סיכון משפטי באפשרות שחלקים מהחומרים המשמשים לאימון מחוללי התוכן יזלגו לתכנים שיוצרו על ידי כלים אלה. זוהי, בן היתר, הטענה בתביעה ייצוגית שהוגשה בארה"ב בקשר ל-GitHub's CoPilot.

אנשי קשר

ענת זהבי
עורכת דין בכירה

ד"ר זיו רוטנברג
שותף